

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1997-1998

23 juni 1998

VOORSTEL VAN DECREET

– van mevrouw Yolande Avontroodt, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heren Steve Stevaert en Herman Lauwers en mevrouw Ria Van Den Heuvel –

houdende regeling van de bij het Vlaams Parlement ingediende verzoekschriften

VERSLAG

**namens de Commissie voor Reglement en Samenwerking
uitgebracht door mevrouw Mieke Van Hecke**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Norbert De Batselier.

Vaste leden : de heren Leo Delcroix, Johan De Roo, Marc Olivier, Herman Suykerbuyk, Johan Weyts ;

de heren André Denys, Jacques Devolder, Francis Vermeiren ;

de heren Gilbert Bossuyt, Jacques Timmermans ;

de heren Filip Dewinter, Luk Van Nieuwenhuysen ;

de heer Paul Van Grembergen ;

de heer Jos Geysels.

Plaatsvervangende leden : de heer Joachim Coens, mevrouw Mia De Schamphelaere, de heren John Taylor, Walter Vandenbossche, mevrouw Mieke Van Hecke ;

de heren Ward Beysen, Marc Cordeel, Mandus Verlinden ;

de heren Patrick Hostekint, Marcel Logist, Michiel Vandenbussche ;

mevrouw Marijke Dillen, de heer Jan Penris ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh ;

mevrouw Vera Dua.

Zie :

498 (1996-1997)

- Nr. 1 : Voorstel van decreet
- Nr. 2 : Advies van de Raad van State
- Nrs. 3 en 4 : Amendementen

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Reglement en Samenwerking nam op 18 februari 1998 kennis van het voorstel tot herziening van artikel 57 van de grondwet (Gedr. St., S., 1996 – 1997, nr. 515) en het voorstel van bijzondere wet tot aanvulling van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen in verband met het recht van petitie en het debat op initiatief van de bevolking (Gedr. St., S., 1996-1997, nr. 516) waarvan de bespreking in de Senaat een aanvang had genomen.

De commissie deelde bij brief van 20 februari 1998 aan de voorzitter van de Senaat mee dat in het Vlaams Parlement weldra besprekingen zouden starten om in het kader van de constitutionele autonomie artikel 41 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen te wijzigen.

De Commissie voor Reglement en Samenwerking behandelde op 5 mei 1998 en 16 juni 1998 :

- het voorstel van decreet van de heer Steve Stevaert houdende invoering van een nieuwe wettelijke bepaling genaamd "overweging van decreet" ;
- het voorstel van bijzonder decreet van mevrouw Yolande Avontroodt, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heren Steve Stevaert en Herman Lauwers en mevrouw Ria Van Den Heuvel tot wijziging van artikel 41 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen ;
- het voorstel van decreet van mevrouw Yolande Avontroodt, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heren Steve Stevaert en Herman Lauwers en mevrouw Ria Van Den Heuvel houdende regeling van de bij het Vlaams Parlement ingediende verzoekschriften ;
- het voorstel van bijzonder decreet van de heer Steve Stevaert houdende wijziging van artikel 41 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen, wat het verzoekschrift betreft.

Over het voorstel van decreet van de heer Steve Stevaert houdende invoering van een nieuwe wettelijke bepaling genaamd "overweging van decreet" bracht de Raad van State advies uit op 21 januari 1997. Over de overige voorstellen bracht de Raad van State advies uit op 21 augustus 1997.

Het voorstel van bijzonder decreet van mevrouw Yolande Avontroodt, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heren Steve Stevaert en Herman Lauwers en mevrouw Ria Van Den Heuvel tot wijziging van artikel 41 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en het voorstel van decreet van mevrouw Yolande Avontroodt, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heren Steve Stevaert en Herman Lauwers en mevrouw Ria Van Den Heuvel houdende regeling van de bij het Vlaams Parlement ingediende verzoekschriften vormen één geheel. Daar zij in de hiërarchie der normen tot een verschillend niveau behoren werden zij als verschillende parlementaire stukken ingediend doch gelijktijdig besproken.

Het voorstel van decreet van de heer Steve Stevaert houdende invoering van een nieuwe wettelijke bepaling genaamd "overweging van decreet" en het voorstel van bijzonder decreet van de heer Steve Stevaert houdende wijziging van artikel 41 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen, wat het verzoekschrift betreft, werden in samenhang behandeld. Het voorstel van bijzonder decreet van mevrouw Yolande Avontroodt, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heren Steve Stevaert en Herman Lauwers en mevrouw Ria Van Den Heuvel tot wijziging van artikel 41 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen werd als basis gebruikt.

De Commissie voor Reglement en Samenwerking besliste met 7 stemmen bij 2 onthoudingen dat er geen reflectietermijn en reflectienota's zullen zijn.

1. Algemene bespreking

Mevrouw Mieke Van Hecke stelt aan de commissie een visie-nota ter beschikking waarin zij vooral de te nemen opties wil expliciteren met het doel na discussie uitgangspunten, opdracht, samenstelling en werking van de commissie bevoegd voor de verzoekschriften te omschrijven zodat nadien de neerslag ervan in regelgeving kan worden omgezet.

Zij neemt als uitgangspunt dat in het geheel van de voorstellen, die de betrokkenheid van personen bij het beleid moeten verhogen, een verzoekschrift-procedure een noodzakelijk sluitstuk is omdat het beantwoordt aan de basisoptie van ons democratisch bestel nl. de vertegenwoordigende democratie. Deze procedure laat toe dat mensen zich rechtstreeks en tijdens een legislatuur richten tot diegene, die zij hebben aangeduid om namens hen het beleid te voeren.

Bij het opstellen van de regelgeving met betrekking tot de toegang tot en de werking van de commissie lijkt het nuttig een zo groot mogelijke conformiteit na te streven met de bestaande en toekomstige regelgeving zoals die geldt in de federale wetgevende kamers. Noodzakelijke verschillen moeten worden doorgevoerd. Onnodige verschillen werken enkel drempelverhogend en worden dus beter vermeden.

De basisregeling m.b.t. verzoekschriften ligt vervat in artikel 28 van de Grondwet :

"Ieder heeft het recht verzoekschriften, door een of meerdere personen ondertekend, bij openbare overheden in te dienen. Alleen de gestelde overheden hebben het recht verzoekschriften in gemeenschappelijke naam in te dienen."

Voor de federale kamers ligt een bijkomende regelgeving vervat in artikel 57 van de Grondwet :

"Het is verboden in persoon aan de Kamers verzoekschriften aan te bieden. Elke kamer heeft het recht de bij haar ingediende verzoekschriften naar ministers te verwijzen. De ministers zijn verplicht omtrent de inhoud uitleg te verstrekken, zo dikwijls als de Kamer het eist."

Voor de gemeenschappen en gewesten ligt een identieke regelgeving vervat in artikel 41 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

De samenstelling van de commissie volgt dezelfde regeling als deze van de andere parlementaire commissies in het Vlaams Parlement. Rekening houdend met specifieke elementen voor de werking van deze commissie kan worden overwogen een bureau samen te stellen binnen deze commissie. Dit bureau zou bestaan uit een voorzitter en twee of meer ondervoorzitters eventueel bijgestaan door een commissielid-secretaris (gedacht wordt aan voorbereidend advies m.b.t. de ontvankelijkheid van verzoekschriften).

De commissie bevoegd voor verzoekschriften zou als opdracht hebben :

1. de grondwettelijke opdracht uit te oefenen m.b.t. de individuele verzoekschriften en deze ingediend door de gestelde lichamen. Hierbij dient volledigheidshalve en in navolging van de rechtspraak de problematiek te worden onderzocht van de mogelijkheid verzoekschriften in te dienen door verenigingen of organisaties (bv.

consumentenverenigingen, milieuverenigingen e.d.) ;

2. de behandeling van de "collectieve" verzoekschriften. Het betreft het volksinitiatief dat leidt tot een parlementair debat (op federaal niveau werden daarover voorstellen ingediend door de heren Lallemand en Erdman ; op Vlaams niveau werd dit in het voorstel Avontroodt, Merckx-Van Goey, Stevaert, Lauwers en Van Den Heuvel opgenomen) ;

3. gestructureerde samenwerking en opvolging van de aanbevelingen van de Vlaamse ombudsman.

Volledigheidshalve moet worden gesteld dat vragen, die een individuele klacht inhouden met betrekking tot een individueel dossier bij administratie of Vlaamse openbare instelling niet tot de bevoegdheid van deze commissie behoren.

Inzake de werking van de commissie worden volgende "stappen" onderscheiden :

- de inontvangstneming ;
- de ontvankelijkheid ;
- de bevoegdheid ;
- de gegrondheid ;
- de opvolging ;
- het beroep ;
- de termijnregeling.

Inontvangstneming

De verzoekschriften worden in ontvangst genomen door de voorzitter van het Parlement, die ze zonder verder onderzoek doorgeeft aan de voorzitter van de commissie bevoegd voor de verzoekschriften.

Ontvankelijkheid

De beslissing met betrekking tot de ontvankelijkheid van het ingediende verzoekschrift behoort toe aan de commissie. Het lijkt nuttig het voorafgaand onderzoek met formulering van advies terzake toe te vertrouwen aan het bureau van de commissie.

De eventuele doorverwijzing naar ombudsdiensten, bijvoorbeeld bij individuele klachten, lijkt een noodzaak.

Bevoegdheid

Voorzover het een probleem betreft met betrekking tot de staatsrechterlijke bevoegdheidsverde-

ling, zou de mogelijkheid van het stellen van een prejudiciële vraag aan het Arbitragehof moeten worden bekeken.

Gegrontheid

Voor zover het een "collectief" verzoekschrift betreft, wordt het verzoekschrift doorverwezen, eventueel via het uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement voor verder gevolg, met name agendering op een plenaire vergadering.

In de andere gevallen geeft ofwel de commissie zelf een antwoord op de gestelde vraag, ofwel wordt doorverwezen naar de regering of de bevoegde parlementaire commissie voor verdere beantwoording.

Opvolging

De indieners worden op de hoogte gesteld van de genomen eindbeslissing in de commissie door de voorzitter van het Vlaams Parlement. Ook tussentijdse beslissingen (bijvoorbeeld een prejudiciële vraag of agendering in plenaire zitting) worden hen meegedeeld.

Aan de parlementsleden wordt een correcte mededeling gedaan betreffende de aan de orde gestelde problemen en het eraan gegeven gevolg.

Beroep

Rekening houdend met de specificiteit van de verzoekschriftprocedure lijkt het niet opportuun in beroepsmogelijkheden te voorzien met betrekking tot genomen beslissingen inzake ontvankelijkheid, bevoegdheid of gegrondheid vermits het Parlement hiërarchisch geen meerdere kent en de scheiding van de machten moet worden geëerbiedigd.

Termijnen

Er moet worden gezorgd voor werkbare termijnen met oog voor de redelijkheid wat de periode van volledige afhandeling betreft.

De nota van mevrouw Mieke Van Hecke vormde de basis voor de verdere bespreking en amendering van het voorstel van bijzonder decreet tot wijziging van artikel 41 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 en het voorstel van decreet houdende regeling van de bij het Vlaams Parlement ingediende verzoekschriften (Stuk 498).

De heer Norbert De Batselier, voorzitter, verwijst naar het advies van de Raad van State dat volgens hem niet volledig gevolgd wordt in de voorliggende teksten en waardoor er een schending zou kunnen zijn van artikel 28 G.W.. Zo wordt er bijvoorbeeld toch een motiveringsverplichting en een leeftijdsvoorwaarde opgelegd.

Mevrouw Yolande Avontroodt stelt dat door dit voorstel de constitutionele autonomie wordt ingevuld. Er wordt volgens haar geen afbreuk gedaan aan artikel 28 G.W.. Het opleggen van een leeftijdsvoorwaarde van zestien jaar is volgens haar nodig om tegemoet te komen aan het recht op participatie, recht dat de derde pijler vormde van het verdrag over de rechten van het kind. Het recht op participatie van de jongeren staat niet in artikel 28 G.W.. De voorstellen garanderen daarenboven het recht op antwoord wanneer men een verzoekschrift heeft ingediend. Het recht om verzoekschriften in te dienen is een verbijzondering van het recht op vrije meningsuiting. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens garandeert dit recht slechts vanaf de leeftijd van veertien jaar.

Mevrouw Mieke Van Hecke verwijst naar het voorstel in de Senaat waar ook een leeftijdsvoorwaarde van zestien jaar wordt ingeschreven. Men heeft gestreefd naar een eenvormige procedure voor de verschillende beleidsniveaus.

In verband met het advies van de Raad van State deelt mevrouw Mieke Van Hecke, namens de indieners, mee dat het inderdaad juridisch-technisch correcter zou zijn een aantal bepalingen op te nemen in het Reglement van het Vlaams Parlement. De indieners van de voorstellen hebben echter geopteerd om sommige bepalingen niet in het Reglement op te nemen omdat dit een louter intern instrument is. De bevolking moet de spelregels kennen wanneer een verzoekschrift wordt ingediend bij het Vlaams Parlement. De indieners hebben er uitdrukkelijk voor gekozen de regeling van de werkzaamheden in het decreet op te nemen.

Aansluitend stelt mevrouw Yolande Avontroodt dat men met deze werkwijze buitenlandse voorbeelden heeft nagevolgd met name Nederland en Duitsland. De hoofdbekommernis was de rechtszekerheid van de burgers te verhogen door de behandelingswijze van verzoekschriften in een openbaar document op te nemen.

2. Artikelsgewijze bespreking

De indieners van de amendementen opgenomen in stuk 498/3 hebben na bijkomend overleg beslist deze in te trekken. De commissie beslist voor de goede orde de artikelsgewijze bespreking te voeren op basis van het amendement van mevrouw Yolande Avontroodt, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Peter De Ridder, Herman Lauwers en Jos Geysels (Stuk 498/4) dat ertoe strekt de tekst van het voorstel van decreet te vervangen.

Artikelen 1 en 2

Over de artikelen 1 en 2 worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 3

Mevrouw Mieke Van Hecke vraagt de commissie te overwegen niet de woonplaats maar de verblijfplaats van de verzoeker te laten opnemen als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een verzoekschrift. Zij illustreert dit met het voorbeeld van een verzoeker, woonachtig in het binnenland, die echter ook een verblijfplaats heeft aan de kust en een verzoekschrift met milieuvragen over het kustgebied indient. Ze vindt de voorwaarde van woonplaats te rigide.

De heer Gilbert Bossuyt stelt dat het uitgangspunt de bereikbaarheid van de verzoeker moet zijn. Hij is van oordeel dat dit het best gerealiseerd wordt door de voorwaarde van de woonplaats in te schrijven.

Mevrouw Yolande Avontroodt verwijst naar de omzendbrief van het Ministerie van Binnenlandse Zaken waarin men spreekt van hoofdverblijfplaats wat administratiefrechtelijk overeenkomt met woonplaats. Indien de notie verblijfplaats wordt opgenomen, dient ook de notie referentieadres te worden opgenomen.

Na deze gedachtewisseling beslist de commissie de voorwaarde van woonplaats te behouden.

Artikelen 4 en 5

Over de artikelen 4 en 5 worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 6

De heer Norbert De Batselier vraagt wat de definitie is van de term "regeringsfractie". Volgens mevrouw Mieke Van Hecke bestaat er geen definitie van meerderheid en oppositie. De term "regeringsfractie" is een poging om het begrip te definiëren.

Volgens mevrouw Yolande Avontroodt is het een contaminatie van de twee gekende begrippen "regering" en "fractie".

De heer Jos Geysels dringt aan dat de term "meerderheidsfractie" zou worden opgenomen omdat deze term reeds in het Reglement is opgenomen.

De commissie beslist de term meerderheidsfractie via een taalcorrectie in te voegen.

Artikelen 7 tot 11

Over de artikelen 7 tot 11 worden geen opmerkingen gemaakt.

Het amendement van mevrouw Yolande Avontroodt, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Peter De Ridder, Herman Lauwers en Jos Geysels tot vervanging van de tekst van het voorstel van decreet wordt unaniem aangenomen met 9 stemmen.

3. Eindstemming

Het geamendeerde voorstel van decreet wordt unaniem aangenomen met 9 stemmen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Mieke VAN HECKE Norbert DE BATSELIER

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE**Artikel 1**

Dit decreet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 118, § 2, van de Grondwet.

Artikel 2

Ieder, die de volle leeftijd heeft van zestien jaar, heeft het recht verzoekschriften, door één of meer personen ondertekend, bij het Vlaams Parlement in te dienen.

Artikel 3

Een bij het Vlaams Parlement ingediend verzoekschrift moet op een leesbare wijze de naam, voor- en achternaam en woonplaats van ieder der ondertekenaars vermelden.

De woonplaats dient zich in het Vlaamse Gewest of het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad te bevinden.

Artikel 4

Het verzoekschrift dient gemotiveerd te zijn en een uiteenzetting van de redenen die tot indiening ervan hebben geleid, te bevatten.

Artikel 5

De voorzitter van het Vlaams Parlement verwijst binnen de dertig dagen het verzoekschrift naar de commissie bevoegd voor de verzoekschriften die, binnen de dertig dagen, het onderzoek naar de ontvankelijkheid, de bevoegdheid en de gegrondheid verricht.

In geval van onontvankelijkheid, onbevoegdheid of ongegrondheid wordt de verzoeker of de eerste ondertekenaar, indien het verzoekschrift meer dan één maar minder dan vijftienduizend handtekeningen bevat, hiervan in kennis gesteld met opgave van redenen :

1° de niet-naleving van de in dit decreet gestelde vormvereisten ;

2° het verzoekschrift strekt tot het in vraag stellen van een rechterlijke uitspraak of heeft betrekking op het concrete geschil dat aan de basis van die uitspraak ligt ;

3° het bestaan van een mogelijkheid van beroep waarbij de verzoeker nagelaten heeft beroep in te stellen ;

4° het behandelen van een aangelegenheid die tot de uitsluitend federale, provinciale of gemeentelijke bevoegdheid behoort.

Artikel 6

De commissie bevoegd voor de verzoekschriften kan een verzoekschrift verwijzen naar een bevoegde parlementaire commissie die alsdan onder haar leden twee verslaggevers aanduidt, van wie er één niet behoort tot een meerderheidsfractie.

De verzoeker, al dan niet vergezeld van een raadsman, wordt uiterlijk dertig dagen na ontvangst van het doorverwezen verzoekschrift door deze commissie gehoord. Dit geschiedt zoveel als nodig wordt geacht.

Indien het verzoekschrift door meerdere maar minder dan vijftienduizend verzoekers is ondertekend, is het de eerste ondertekenaar die wordt gehoord.

Artikel 7

Voor de behandeling van een verzoekschrift kan de bevoegde parlementaire commissie hoorzittingen houden of aan de verslaggevers opdracht geven om ter plaatse de feiten vast te stellen.

De terzake aan het bevoegde lid van de Vlaamse regering verzochte inlichtingen dienen binnen zes weken aan de commissie te worden verstrekt.

Indien het niet mogelijk is om binnen vernoemde termijn de gevraagde inlichtingen te verstrekken, wordt de commissie hiervan schriftelijk, met een met redenen omkleed bericht, in kennis gesteld.

Artikel 8

De bevoegde parlementaire commissie brengt ten aanzien van een door haar goedgekeurd verzoek-

schrift verslag uit aan de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement.

Artikel 9

Het onderzoek als bedoeld in artikel 5, eerste lid, van de verzoekschriften van gestelde overheden of ondertekend door ten minste vijftienduizend verzoekers geschiedt door de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement.

De plenaire vergadering van het Vlaams Parlement kan het verzoekschrift doorverwijzen naar een bevoegde parlementaire commissie die alsdan handelt volgens de regeling van dit decreet.

Artikel 10

De voorzitter van het Vlaams Parlement stelt de verzoeker of de eerste ondertekenaar, indien het verzoekschrift meer dan één maar minder dan vijftienduizend handtekeningen bevat, in kennis van het gevolg dat aan het verzoekschrift wordt verleend en van de motivering ervan.

Artikel 11

Indien het verzoekschrift een klacht over de werking van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap betreft, maakt de commissie bevoegd voor de verzoekschriften het verzoekschrift aan de terzake bevoegde ombudsman over.

Deze laatste informeert de commissie schriftelijk over het gevolg dat hij daaraan verleent.

De beslissing om een verzoekschrift niet te behandelen wordt schriftelijk en gemotiveerd aan de commissie medegedeeld die te allen tijde kan beslissen om de ombudsman te horen.
